

Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018

2018 dccc 2

RHAN 2

ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL

PENNOD 4

OSGOI A DATRYS ANGHYTUNDEBAU

Apelau a cheisiadau i'r Tribiwnlys

70 Hawliau o ran apelau a cheisiadau

- (1) Mae is-adran (2) yn gymwys—
 - (a) i benderfyniadau corff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol;
 - (b) i gynlluniau datblygu unigol a lunnir neu a gynhelir gan gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol;
 - (c) i gynlluniau datblygu unigol a ddiwygir gan awdurdod lleol o dan adran 27(6).
- (2) Caiff plentyn neu berson ifanc ac, yn achos plentyn, rhiant y plentyn, apelio i Dribiwnlys Addysg Cymru yn erbyn y materion a ganlyn—
 - (a) penderfyniad gan gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru o dan adran 11 neu gan awdurdod lleol o dan adran 13, 18 neu 26 o ran a oes gan berson anghenion dysgu ychwanegol;
 - (b) yn achos person ifanc, penderfyniad gan awdurdod lleol o dan adran 14(1)(c)(ii) o ran a oes angen llunio a chynnal cynllun datblygu unigol;
 - (c) y disgrifiad o anghenion dysgu ychwanegol person mewn cynllun datblygu unigol;

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (d) y ddarpariaeth ddysgu ychwanegol mewn cynllun datblygu unigol neu'r ffaith nad yw darpariaeth ddysgu ychwanegol mewn cynllun (gan gynnwys a yw'r cynllun yn pennu y dylai darpariaeth ddysgu ychwanegol gael ei darparu yn Gymraeg);
 - (e) y ddarpariaeth a gynhwysir mewn cynllun datblygu unigol o dan adran 14(6) neu 19(4) neu'r ffaith nad yw darpariaeth o dan yr adrannau hynny yn y cynllun;
 - (f) yr ysgol a enwir mewn cynllun datblygu unigol at ddiben adran 48;
 - (g) os nad enwir ysgol mewn cynllun datblygu unigol at ddiben adran 48, y ffaith honno;
 - (h) penderfyniad o dan adran 27 i beidio â diwygio cynllun datblygu unigol;
 - (i) penderfyniad o dan adran 28 i beidio â chymryd drosodd y cyfrifoldeb am gynllun datblygu unigol yn dilyn cais i ystyried gwneud hynny;
 - (j) penderfyniad i beidio â chynnal cynllun datblygu unigol o dan adran 31(5) neu 31(6);
 - (k) penderfyniad o dan adran 32(2) y dylai corff llywodraethu ysgol a gynhelir beidio â chynnal cynllun;
 - (l) gwrthodiad i benderfynu ar fater ar y sail bod adran 11(3)(b), 13(2)(b), 18(2)(b) neu 29(2)(a) yn gymwys (dim newid sylweddol mewn anghenion a dim gwybodaeth newydd sy'n effeithio'n sylweddol ar y penderfyniad).
- (3) Caiff plentyn neu riant plentyn wneud cais i Dribiwnlys Addysg Cymru am ddatganiad bod gan y plentyn y galluedd neu nad oes ganddo'r galluedd i ddeall—
- (a) gwybodaeth y mae rhaid ei rhoi i blentyn neu ddogfennau y mae rhaid eu rhoi i blentyn o dan y Rhan hon, neu
 - (b) yr hyn y mae arfer yr hawliau a roddir i blentyn gan y Rhan hon yn ei olygu.
- (4) Mae arfer hawliau o dan yr adran hon yn ddarostyngedig i—
- (a) darpariaeth a wneir gan reoliadau o dan adrannau 74, 75, 83 ac 85(8);
 - (b) adran 85(4).

71 Penderfyniadau ar apelau a cheisiadau o dan adran 70

- (1) Ar apêl o dan adran 70(2), caiff Tribiwnlys Addysg Cymru—
- (a) gwrthod yr apêl;
 - (b) gorchymyn bod gan berson, neu nad oes gan berson, anghenion dysgu ychwanegol o fath a bennir yn y gorchymyn;
 - (c) gorchymyn i gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol lunio cynllun datblygu unigol;
 - (d) gorchymyn i gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol ddiwygio cynllun datblygu unigol fel a bennir yn y gorchymyn;
 - (e) gorchymyn i gorff llywodraethu ysgol a gynhelir yng Nghymru neu gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol barhau i gynnal cynllun datblygu unigol (gyda diwygiadau neu hebddynt);
 - (f) gorchymyn i awdurdod lleol gymryd drosodd y cyfrifoldeb am gynnal cynllun datblygu unigol;
 - (g) gorchymyn i gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru neu awdurdod lleol adolygu cynllun datblygu unigol;

- (h) anfon yr achos yn ôl i gorff llywodraethu sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru sy'n gyfrifol am y mater neu i'r awdurdod lleol sy'n gyfrifol am y mater er mwyn iddo ailystyried, ar ôl rhoi sylw i unrhyw sylwadau a wneir gan y Tribiwnlys, a oes angen gwneud penderfyniad gwahanol neu gymryd camau gwahanol.
- (2) Ar gais o dan adran 70(3) mewn cysylltiad â phlentyn, caiff Tribiwnlys Addysg Cymru ddatgan naill ai bod gan y plentyn y galluedd neu nad oes ganddo'r galluedd i ddeall—
- (a) gwybodaeth y mae rhaid ei rhoi neu ddogfennau y mae rhaid eu rhoi i blentyn o dan y Rhan hon, neu
 - (b) yr hyn y mae arfer yr hawliau a roddir i blentyn gan y Rhan hon yn ei olygu.

72 Hawliau o ran apelio: personau sy'n cael eu cadw'n gaeth

- (1) Mae is-adran (2) yn gymwys—
- (a) i benderfyniadau awdurdod cartref yng Nghymru o dan adran 40;
 - (b) i gynlluniau datblygu unigol a gedwir gan awdurdod cartref o dan adran 42.
- (2) Caiff person sy'n cael ei gadw'n gaeth ac, yn achos person sy'n cael ei gadw'n gaeth sy'n blentyn, rhiant y person sy'n cael ei gadw'n gaeth, apelio i Dribiwnlys Addysg Cymru yn erbyn y materion a ganlyn—
- (a) penderfyniad gan yr awdurdod cartref o ran a oes gan berson sy'n cael ei gadw'n gaeth anghenion dysgu ychwanegol;
 - (b) penderfyniad gan yr awdurdod cartref o ran a fydd angen i gynllun datblygu unigol gael ei gynnal ar gyfer person sy'n cael ei gadw'n gaeth pan gaiff y person ei ryddhau;
 - (c) y disgrifiad o anghenion dysgu ychwanegol person mewn cynllun datblygu unigol;
 - (d) y ddarpariaeth ddysgu ychwanegol mewn cynllun datblygu unigol neu'r ffaith nad yw darpariaeth ddysgu ychwanegol mewn cynllun (gan gynnwys a yw'r cynllun yn pennu y dylai darpariaeth ddysgu ychwanegol gael ei darparu yn Gymraeg);
 - (e) y ddarpariaeth sydd wedi ei chynnwys mewn cynllun datblygu unigol o dan adran 40(7) neu'r ffaith nad yw darpariaeth o dan o dan yr adran honno yn y cynllun;
 - (f) yr ysgol a enwir mewn cynllun datblygu unigol at ddiben adran 48;
 - (g) os nad enwir ysgol mewn cynllun datblygu unigol at ddiben adran 48, y ffaith honno;
 - (h) gwrthodiad i wneud penderfyniad o dan adran 40(2) ar y sail bod adran 41(2) (b) yn gymwys (dim newid sylweddol mewn anghenion a dim gwybodaeth newydd sy'n effeithio'n sylweddol ar y penderfyniad).
- (3) Mae arfer hawliau o dan yr adran hon yn ddarostyngedig i—
- (a) darpariaeth a wneir gan reoliadau o dan adrannau 74, 75, 83 ac 85(8);
 - (b) adran 85(4).

73 Penderfyniadau ar apelau o dan adran 72

Ar apêl o dan adran 72, caiff Tribiwnlys Addysg Cymru—

- (a) gwrthod yr apêl;

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (b) gorchymyn bod gan berson sy'n cael ei gadw'n gaeth neu nad oes gan berson sy'n cael ei gadw'n gaeth anghenion dysgu ychwanegol o fath a bennir yn y gorchymyn;
- (c) gorchymyn i awdurdod cartref lunio cynllun datblygu unigol;
- (d) gorchymyn i awdurdod cartref ddiwygio cynllun datblygu unigol fel a bennir yn y gorchymyn;
- (e) anfon yr achos yn ôl i'r awdurdod cartref sy'n gyfrifol am y mater er mwyn iddo ailystyried, ar ôl rhoi sylw i unrhyw sylwadau a wneir gan y Tribiwnlys, a oes angen gwneud penderfyniad gwahanol neu gymryd camau gwahanol.

74 Rheoliadau ynghylch apelau a cheisiadau

- (1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth bellach ynghylch apelau a cheisiadau i Dribiwnlys Addysg Cymru o dan y Rhan hon, gan gynnwys, er enghraifft, ddarpariaeth—
 - (a) ynghylch materion eraill yn ymwneud â chynllun datblygu unigol y gellir dwyn apêl yn ei erbyn;
 - (b) ynghylch gwneud apelau neu geisiadau a dyfarnu arnynt;
 - (c) sy'n rhoi pwerau pellach i'r Tribiwnlys wrth ddyfarnu ar apelau neu geisiadau;
 - (d) ar gyfer apelau neu geisiadau heb wrthwynebiad.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1)(c) gynnwys darpariaeth sy'n rhoi pŵer i'r Tribiwnlys, wrth ddyfarnu ar apêl yn erbyn mater neu wrth ddyfarnu ar gais, i wneud argymhellion mewn cysylltiad â materion eraill (gan gynnwys materion na chaniateir i apêl gael ei dwyn neu i gais gael ei ddwyn yn eu herbyn).

75 Rheoliadau ynghylch y weithdrefn

- (1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—
 - (a) cychwyn apêl neu gais o dan y Rhan hon;
 - (b) trafodion Tribiwnlys Addysg Cymru ar apêl neu gais o dan y Rhan hon.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) gynnwys darpariaeth—
 - (a) o ran y cyfnod y mae apelau neu geisiadau i gael eu cychwyn ynddo a'r dull ar gyfer cychwyn apelau neu geisiadau;
 - (b) pan fo awdurdodaeth y Tribiwnlys yn cael ei harfer gan fwy nag un tribiwnlys—
 - (i) ar gyfer penderfynu pa dribiwnlys sydd i wrando ar unrhyw apêl neu gais, a
 - (ii) ar gyfer trosglwyddo trafodion o un tribiwnlys i dribiwnlys arall;
 - (c) ar gyfer galluogi i unrhyw swyddogaethau sy'n ymwneud â materion sy'n rhagarweiniol i apêl neu gais neu faterion sy'n gysylltiedig ag apêl neu gais gael eu cyflawni gan y Llywydd neu gan y cadeirydd cyfreithiol;
 - (d) i wrandawiadau gael eu cynnal yn absenoldeb aelod ac eithrio'r cadeirydd cyfreithiol;
 - (e) o ran y personau a gaiff ymddangos ar ran y partïon;
 - (f) ar gyfer rhoi unrhyw hawliau o ran datgelu neu arolygu dogfennau neu o ran manylion pellach y caniateir i'r llys sirol eu rhoi;
 - (g) sy'n ei gwneud yn ofynnol i bersonau fod yn bresennol i roi tystiolaeth a dangos dogfennau;
 - (h) ar gyfer awdurdodi i lwon gael eu gweinyddu ar gyfer tystion;

- (i) ar gyfer dyfarnu ar apelau neu geisiadau heb wrandawriad o dan amgylchiadau rhagnodedig;
 - (j) o ran tynnu apelau neu geisiadau yn ôl;
 - (k) o ran dyfarnu costau neu dreuliau;
 - (l) ar gyfer asesu neu setlo fel arall unrhyw gostau neu dreuliau (ac, yn benodol, ar gyfer galluogi i gostau neu dreuliau o'r fath gael eu hasesu yn y llys sirol);
 - (m) ar gyfer cofrestru penderfyniadau a gorchmynion a chael prawf ohonynt;
 - (n) ar gyfer galluogi'r Tribiwnlys i adolygu ei benderfyniadau, neu i ddirymu neu amrywio ei orchmynion, o dan amgylchiadau rhagnodedig;
 - (o) ar gyfer galluogi'r Tribiwnlys i atal trafodion;
 - (p) ar gyfer ychwanegu ac amnewid partion;
 - (q) ar gyfer galluogi delio ag apelau neu geisiadau gan bersonau gwahanol gyda'i gilydd;
 - (r) i apêl neu gais o dan y Rhan hon gael ei gwrando neu ei wrando, o dan amgylchiadau a ragnodir yn y rheoliadau, gyda hawliad o dan Bennod 1 o Ran 6 o [Ddeddf Cydraddoldeb 2010 \(p. 15\)](#).
- (3) Rhaid i drafodion gerbron y Tribiwnlys gael eu cynnal yn breifat, ac eithrio o dan amgylchiadau rhagnodedig.
- (4) Nid yw Rhan 1 o [Ddeddf Cymrodeddu 1996 \(p. 23\)](#) yn gymwys i unrhyw drafodion gerbron y Tribiwnlys, ond caiff rheoliadau wneud darpariaeth sy'n cyfateb i unrhyw ddarpariaeth yn y Rhan honno.

76 **Cyrff GIG: tystiolaeth ac argymhellion y Tribiwnlys**

- (1) Caiff Tribiwnlys Addysg Cymru, mewn perthynas ag apêl o dan y Rhan hon,—
- (a) arfer ei swyddogaethau i'w gwneud yn ofynnol i gorff GIG roi tystiolaeth ynghylch arfer swyddogaethau'r corff;
 - (b) gwneud argymhellion i gorff GIG ynghylch arfer swyddogaethau'r corff.
- (2) Nid oes dim yn is-adran (1) sy'n effeithio ar gyffredinolrwydd y pwerau i wneud rheoliadau yn adrannau 74 a 75.
- (3) Rhaid i gorff GIG y gwnaed argymhelliad iddo gan y Tribiwnlys lunio adroddiad i'r Tribiwnlys cyn diwedd unrhyw gyfnod rhagnodedig sy'n dechrau â'r dyddiad y gwneir yr argymhelliad.
- (4) Rhaid i'r adroddiad o dan is-adran (3) nodi—
- (a) y camau y mae'r corff GIG wedi eu cymryd neu'n bwriadu eu cymryd mewn ymateb i'r argymhelliad, neu
 - (b) pam nad yw'r corff GIG wedi cymryd unrhyw gamau a pham nad yw'n bwriadu cymryd unrhyw gamau mewn ymateb i'r argymhelliad.

77 **Cydymffurfedd â gorchmynion**

- (1) Os yw Tribiwnlys Addysg Cymru yn gwneud gorchymyn o dan y Rhan hon, rhaid i'r corff llywodraethu neu'r awdurdod lleol o dan sylw gydymffurfio â'r gorchymyn cyn diwedd unrhyw gyfnod rhagnodedig sy'n dechrau â'r dyddiad y caiff ei wneud.
- (2) Rhaid i'r corff llywodraethu neu'r awdurdod lleol o dan sylw lunio adroddiad i'r Tribiwnlys yn datgan a yw wedi cydymffurfio â'r gorchymyn a sut y gwnaeth

gydymffurfio â'r gorchymyn, cyn diwedd cyfnod o 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod cyntaf ar ôl diwedd y cyfnod a ragnodir o dan is-adran (1).

78 Pŵer i rannu dogfennau a gwybodaeth arall â Gweinidogion Cymru

Caiff Tribiwnlys Addysg Cymru rannu â Gweinidogion Cymru unrhyw ddogfen neu wybodaeth arall sydd yn ei feddiant sy'n ymwneud â pha un a fu neu a fydd cydymffurfedd â gorchymyn neu argymhelliad a wnaed gan y Tribiwnlys o dan y Rhan hon ai peidio neu sy'n ymwneud â pha un a gafodd neu a gaiff gorchymyn neu argymhelliad o'r fath ei ddilyn ai peidio.

79 Trosedd

- (1) Mae person yn cyflawni trosedd os yw'r person hwnnw heb esgus rhesymol yn methu â chydymffurfio ag unrhyw ofyniad—
 - (a) mewn cysylltiad â datgelu neu arolygu dogfennau, neu
 - (b) i fod yn bresennol i roi tystiolaeth a dangos dogfennau,pan fo'r gofyniad hwnnw wedi ei osod drwy reoliadau o dan adran 74 neu 75 mewn perthynas ag apêl neu gais o dan adran 70 neu 72.
- (2) Mae person sy'n euog o drosedd o dan is-adran (1) yn agored ar gollfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

80 Lwfansau am fod yn bresennol yn Nhribiwnlys Addysg Cymru

Caiff Gweinidogion Cymru dalu lwfansau at ddiben presenoldeb personau yn Nhribiwnlys Addysg Cymru neu mewn cysylltiad â hynny.

81 Apelau o Dribiwnlys Addysg Cymru i'r Uwch Dribiwnlys

- (1) Caiff parti i unrhyw drafodion o dan adran 70 neu 72 gerbron Tribiwnlys Addysg Cymru apelio i'r Uwch Dribiwnlys ar unrhyw bwynt cyfreithiol sy'n deillio o benderfyniad a wneir gan Dribiwnlys Addysg Cymru yn y trafodion hynny.
- (2) Dim ond os yw Tribiwnlys Addysg Cymru neu'r Uwch Dribiwnlys, ar gais a wneir gan y parti o dan sylw, wedi rhoi ei ganiatâd y caniateir i apêl gael ei dwyn o dan is-adran (1).
- (3) Mae adran 12 o [Ddeddf Tribiwnlysoedd, Llysoedd a Gorfodaeth 2007](#) (p. 15) (trafodion ar apêl i'r Uwch Dribiwnlys) yn gymwys mewn perthynas ag apelau i'r Uwch Dribiwnlys o dan yr adran hon fel y mae'n gymwys mewn perthynas ag apelau iddo o dan adran 11 o'r Ddeddf honno, ond fel pe bai cyfeiriadau at y Tribiwnlys Haen Gyntaf yn gyfeiriadau at Dribiwnlys Addysg Cymru.